

In 17.560

21. gada-gahjums.

Maksa ar pēcgahtīšanu
par pasti:
par gadu 1 rub. 60 kāp.
" pufgadu 85 "

Maksa ves pēcgahtīšo-
nas Rīgā:
par gadu 1 rub. — kāp.
" pufgadu 55 "
" 3 mēneši 30 "

Mahj. n. teek is dohds fest-
deenām no v. 12 fahlo.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpaschneels un apgahdatajs.

Mahjas weefis isnahk ween reis pa nedelu.

Nº 1.

Sestdeena 3. Janwari

1876.

Sweiks jaunais gads!

E. O. A. P. B.

Wezois gads aizgahjis ar fawem preekeem un behdahm, ar fawem gruhtumeem un jaukumeem, ar fawahm puhlehm un zenfchanohm. Wina weetā stabjees jaunais gads, kas katru fweizinadams usaizina us jaunu darbochanohs un zihničchanohs, us drohšchu zenfchanohs un preezigu panahfchanu. Jaunais gads fweizina ikkatru: angstu waldineeku, kas ar spēzigu rohku tubkstoscheem un milioneem pavalstneeku taisni walda, un semo pavalstneeku, kas taisni dīshwodams sawu deenīšku maišti pelna preefch ūewis un fawejem; jaunais gads fweizina bagato, kas tubkstoscheem un milioneem to rublu plaita, nesinadams kahdu gahrdumu buhtu ehdīs un kahdu īmalkumu buhtu dīebri, un fweizina nabagu, kam veeteik kahdas kapeikas nopolnījuscam, lai buhtu maišes kumosīfch un dīehreenu malījīfch; jaunais gads fweizina gaīmas draugu, kas ne-apnīzis un nepekuņis preefch fawem tuwakeem strahda, taisnibu aīstahwedams, pateesību isplahtidams, par tauschu labklahfchanohs ruhpedamees; ari tumīas draugu jaunais gads fweizina, lai tas atmettu wezabs eenihdetas pēhdas un jaunā gadā staigatu jaunus zetus.

Jaunā gadā zits zitu fweizinadams uſtauž: "fweiks jaunais gads!" un to ari darā Mahjas weefis.

Sweiki mihti laſitaji, fweika Latweeſchu tauta! Mahjas weefis ūchā gadā pirmo reiſi ateedams, fweizina īkweenu, ko wiſch zelā fastohp. Mahjas weefis grib ūee ikweena labprāht apmestees, kur to tik ar laipnibu usnems, un īkkatra durvis atwehdamis ūrīnigi ūweizinaht us jaunu gadu. Waj pilī waj buhdinā wiſs weenalga, wiſur wiſch eeſteigſees, lihds wiau tik aizinabs. Tapēbz ūweiki wiſi angsti un ūemi ūweiki Juhs lungi un kalpi, ūweiki mahzitaji un ūlaūitaji ūweiki ūkohlotaji un ūkohlnēki, ūweiki ūsemkohpji un ūtrototaji, ūweiki ūpilsfehtneeki un lauzineeki un wiſi, wiſi! — Deewa meers un ūwehtiba lai walda pabr muhju muhlo tehwiju. Deewa lai ūwehti un uſtur muhju augstu ūemes tehwu.

Sawus mihtohs laſitajus apfweizinajis un palaudamees, ka mihtais Deewa winam waijadsigu ūpehku, kreetnus lihdsstrahdneekus un pastahwigus draugus nowehlehs, Mahj. w. jaunā gadā dohdahs zelā pilns zeribas ūaukdams:

fweiks jaunais gads!

Rābditajis.

Jaunakahs ūinas. Telegraſa ūinas.

Gelfchēmes ūinas. No Rīgas: prinzis Friedīch Karl atbrauzis. No Bolderajas: konzerte. No Bezvaines drāndes: grabmatu krahtuve. No Jelgavas: gimnāzijas direktors. No Preileem: sahdsības. No Wilandes: uguns- grehs.

Ahrjēmes ūinas. No Parīzes: Bonapartītu ūkohchanahs. No Itālijas: lehnīna wahrvi. No Spanijas: lehnīna ištorechanahs. No Belgrādes: Turku waldbas nodohms. No Indijas: wize-lehnīna atkāpchanahs. No Amerikas: Kubas fala.

Lauzīneeks us pilsfehtu u. t. pr. Amerikaneeschu un Indeeshu karſch. Preſchraſkti preefch Widzemes lauſu- ūkohlahm u. t. pr.

Peelikumā: pateizigs lehnīna dehls. Graudī un ūeedi.

Jaunakahs ūinas.

No Dzelzawas. Tai 19. Dezemberi. nodega ūhejeenas wehja-dīzīnawas. Uguns iſpruzis paſchā nafti, kad jaw dīzīnaweeki wiſi bijuſchi guleht nogahjuſchi dīshwojamā mahjīnā, kas turpat ūeivīfch ūee dīzīnawahm, un buhtu tohs it ne-

jauſchi aīsnehmis, ja nebūtu kahds no muſhas landim, kas tamī brihdi wehl nomohdā bijis, to pāmanidams wineem paſiņojs. Gan wehl puhlejuſches gribedami apdīeſt, bet pa-welti, nebijis wairs eeſpehjams. Kāhdā wihsē ūchi nelaimē warejuſe ūeltes, wehl naw tagad ūprohtams. Dīzīnawas pret uguni naw bijuſchās apdrohſchinatas.

Stahmera ūehlabē.

Telegraſa ūinas.

No Walmeeras tai 31. Dezemberi. Brūhſchu prinzis Friedīch Karl, atbrauzā us Walmeeras muſhu us breschujakti. Tai 30tā Dezemberi pulksten 7 no rihta prinzis gahja us jakti un noschahwa diwi breschus. Wehlak wehl tika medīchānos noschauti 6 breschi, no kureem prinzis noschahwa 3 breschus. Tai 31. Dezemberi prinzis atkal dewahs us jakti.

Geschäfesmes sinas.

No Nihgas. Bruhschu prinjis Friedrich Karl pirmdeenu ap pusdeenas laiku pa dseisszelu atbrauza us Nihgu un pee landrahta v. Grote fungu ;brohlasti paturejis aibrauza us Walmeeras muischu, fur tilfschoht istihkota leela breechhu jaiks.

— Rīhgas biržčas kaufmanu beedriba firstam Suworowam, bijusčam Baltijas general-gubernatoram, 1mā Janvarī us
wina deenasta svechtēem pāsniegt flaištu albumu (grahmatu)
īs pateizības par teem labumeem, kā firsts Suworowē general-
gubernators buhdams Rīhgas pilsfekhtai pēeschlikhris.

No Bolderajas un Dinamindes. Wehl gan lasitaji atmīne-
fes, ka Mahjas weeža 49tā numurā bija isfludinahts, ka Bol-
derajas jaunā baņīgā tilfschoht notureta dseedačhanas- un
ehrgetu-konzerta. Gaidita deena atnahza. Lāudis bija lohti
sinfahrigi, ko gan Bolderajeeschi spehschoht pafneegt, jo tas
laiks už tādu dseedačhanas sagatawočhanohs pehz muhju
aprehēnuma bij gauschi ihjs. Bet paldees Deewam! muhju
sinfahriba tika pahrspehta; jo muhju jauktais kohris sem C.
Zilinskij l. wadičhanas ūew labu flauu un labpatičhanu
eemantoja. Dseejmas nebij garas, bet teičham patihlamas,
kā ka ta deena mums wehl ilgi veeminā valiks, ihpačhi ta-
pehz ka kluſums un nakti lihds fchim pee mums waldijs.
Tomehr janofčehlo, ka daschs tumſibas mehels tinees, ar ne-
japrāhtigahm runahm mums Dinamindeescheem un Boldera-
jeescheem kaunu ween padara, kā no daschu mutes ir ta at-
bilde dohta: „es ar fawu feewu un behrneem tapat mahjā
waru dseedaht,” zits atkal atteiza: „labak es fawas 15 ka-
veikas nodseru.” Noschehlojamas leetas! Tur pretim mehs,
kas tapat, lai gan ari dauds neprasdamī tomehr atsihdamī,
ka ta naw wiš weegla leeta un naw wiš masas puhles. Dsee-
datajus fastahdiht un tohs tik tāhtu mahzibt un wadiht, kā
te to redsejam — mehs issfakam ūrīnigas pateizibas un pre-
zajamees, ka muhju behrni no 11. Augusta 1875 gada lihds
14. Dezemberi f. g. tik tāhl ir nahkučhi un waditi tilkučhi,
kā to mums ta deena apleezinaja. Paldees ari Rīhgas Lat-
wju wihra-kohrim, kas nebij leedsees už ūcho deenu atnoblīt
un laipnigi mums fawas dseejmas pafneegt. Mehs gaidīsim
už preečhu, ka jo drihs atkal notikuši tāhda dseedačhana, un
ka tāhdi noschehlojami lautini ar fawu nejaprāfchanu to ne-
apšawetu.

✓ No Behswaines drandas. Jaw preefch kahdeem gadeem atpakat, pee mums, Kraukleneeschi pagasta, ir zaur skhlo-toja J. Gubben funga usskubina jchanu grahmatu lasjchanas beedribu grunteta. Katram, kas jchai beedribai grib veedalitees, ir 1 rublis eestahschanas naudas ja-eemakfa; tad atkal pehjak, if no katra gada pa 30 kap., preefch jaunu grahmatu eepirkhanas. Islasitas grahmatas teek ween reej katra mehnesi pahrmaintas, pee beedribas preefchneeka, waj ari pee wina palihga, grunitneeka J. Barjewsky funga. Teek it ruhpigi par to gahdahs, ka arveenu tahs jaunakahs grahmatas teek eepirkatas un bruhkejchanu nemtas. Behdejä laikä ir beedru skaitlis stipri wairumä gahjis; tapat ari to dasch-dashadu Latwissku grahmatu tagad jaw wairak par 600 — ka ar wiss tagadejee laika-raksti — preefch lasjchanas jchini leahjumä atrohdahs. Bagahjuschös wajaras swéhffös. Beedriba natureja sawu gadu-japulzi, kurä tika heedribas litumi pahrlaboti, par darijchanu wejchanu pahrrunahs un pahrfreests un t. t. Bar taissibä jazibt: ka Kraukleneeschi,

starv takm zitahm walstehm Zefwaines draudse — eenem to augsta ko attihstifchanas stahwokli: tikkab fkohtas-buhfchanā, kā ari semlohpibā. Preelfch kahdeem diwi gadeem etpakal fa-stahdijahs ari dseeda fchanas-beedriba, us wihrū balsim, kura fwehlddeenās, pa laikmeteem, fawas fanahlfchanas notura. Schinīs sapulzēs teek ari no beedreem daschadas runas turetas; tapat netruhfst derigas preelfcha-lafifchanas un pamahzidamas ifskaidrofchanas. Dauds pateizibas fchini leetā ir pelnijis, dseeda fchanas wadonis J. Gubben kungs, kas ar fawu zentigu un dedfigu garu jaw daschus jautrus brihschus beedribā sagahdajis. Osred ari us teatera israhdi fchanu rihlojotees. — Weblam labas fkmes winu zenteeneem.

Stahmera Zehlabes.

No Jelgawas. Tas senak pee Jelgawas gimnasijs par skohlotaju un tad Tehrpata par profesori bijuschais ihstenais statsoharts Dr. Pauker tagad ir tizis par Jelgawas gimnasijs direktoru. Jelgawas Wahzu awises winu ar firfnigeem wahrdeem apsweizina.

— Pahrt Jelgavas gimnāziju runajoh̄t japeemin, kā gimnāzijai ariveenu wairak to skohlenu peenahkoh̄t, tā kā winu skaitls jaw fneidsahs pahri par 400 un semakahni klasēhni buhs japeetai-ja klaht blakus-klažes.

Ro Preileem, Witebskas gubernijâ. Zeen. Mahjas weesja lasitajeem buhs warbuht wehl atminâ, daschu reisi, minetâ lapâ par Preileem ro lasijuschi; bet nekad ro jauku, jeb ceprezzinadamu, bet arweenu tit behdigas wehstis, ta ar tagad. Mahjas weesis, kam wijs par labu, waj nu behdigas, jeb preezicas wehstis, kad til pateesigas, labprah tâhs fâweem lasitajeem pañneids, tapat schoreis grib wehsticht no mimeta ap-gabala daschas pateesigas behdu sinas. Ta par prohwi: Tai 11tâ Novemberi pagahjuschâ gadâ bij kahds faimenecks is-braujis, un tapat wina kalpi, til faimneeze, ar sawu prez-pazmit gadu wezu dehlu, mahja valikuschi. Tâhs deenas darbus padarijuschi, leekahs us zifahm. Bret puñakti, tohp faimneeze no kahda nejauschi zehluschahs trohkschua trauzeta; fchi iiset laukâ, un cerauga klechts durwîs watam, un pee tahm sirgu ragawâs eejuhgtu. Nabadsite redsedama, ka nu waies labi naw, ee-eet istabâ un fâuz sawu dehlu augschâ teildama: „Zeles dehlin, zeles, rassbaineeki klehti!“ Puika tuhdat schiglis augschâ, ker' pehz tehwa flintes (bisës), kura ar labi rupjahm strohtihm lahdetu un tuhdat lankâ. Bleh-schi, durwu tchirksteschhanu fâdsirduschi ragawâs eekschâ, un laisch prohjam, bet naw wijs wijs peesi, tilai tschetri eescheduschees, weens wehl bijis klehti. Tas redsedams, ka scha beedri laisch lekas watam, ari tafahs mult, bet puika ari naw bes galwas! Leek flinti pee waiga, un speesch schim bilses. Labi trahpihcts! Blehdis pee semes un fleeds. Ziti schetri, kuri jaw kahdas ajsi bij pabraukuschi, gresschahs atpakat un panem sawu, lihds nahwei fâchauto beedri lihds. Misbehgu-schi kur johds nef. Skahde 'naw wiſai leela: eshoft zep-tindesmit rublus naudas panehmuschi, ari labibu jaw bijuschi maiſds eebehruſchi, bet no vuikas isbeedeti, — astahjuschi. No tahm mahjahmi eshoft ne wiſai tahtu kahds Kreewu, (staraweru, weztizibas) zeems; pa afins fledahm, kuras fâchau-tajam tezejuſchâs, lihds tam pehdas nodſjtas. Tai paſchâ zeemâ nogahjuscheem melletajeem schahda skaidriba stahdiju-fehs preefschâ: Saſchautais Kreews ir atrastis pee wiaa tehwa mahjas, nomitis noſweests, tehws to no rihta uſedams, un par sawu dehlu paſhdamas teiſis: „Вотъ мой сынокъ,

жатышской говядины поѣль!“ Latvifki: Itau, mans dehlfisch, Latweefchu galas pee-chdees! Polizeja gan dara sawu peenahkumu besdarbju pehdas atraß; bet lihds schim now neko panahkuchi.

— Us pascheem seemas-fwechtkeem brauz diwi ta apgabala fainmeeki us Preitu meestu (kurjch druzzin labaks neka Saimaka Kursemē) eepirktees: Pirkuchi daschadas pee fainmeezi-bas waijadfigas prezēs, wairak neka par diwidesmit rubleem. Jaw pehz pusdeenas bijis, kad sawas darischanas beiguschi, un brauz us mahjahn. Nobraukuscheem gandrihs lihds Kauja krohgam, kurjch ne pilnas defmit werstes no Breiteem atstatu, isleen scheem preekschā us leelzela kahdi 5 tehwini. Nem schohs abus labi peedausa — aplaupa — un tai zeribā buhdami, kaž chee abi pa seemas-fwechtkeem meestinu wairs neredsehs, aigahjuschi. Par kahdu labu brihdi schee atscheibulojuschees, nobraukuschi lihds Kauja krohgam, kur tuhdat palihdsiba tikuſe pasneegta. Sawas gaitas istekuschi, un tuhdat tahs weetas peenahkamai waldbai pasinotas, pee tam aplaupitajeem diwi no slepkaweeni bijuschi pasifikami, tuhdat janemti un tagad sawu pelnitu algu gaida zeetumā. Efoht no paschu laudihm katoteem. Gadijums, ko mans draugs muishas kungs D. peedfishwojis, man stahsta: „Vagahjuschi gadā, pirmajā seemā, es biju pee sawas mahfas, paschu laiku ehdam puždeenu. Te us reiži atdarahs durvis un eefkreij kahds wihrichkis puhsdams, elsdams, tik war isteikt: „Nahzeet palihgā saglus kert.“ Sinams, es un manas mahfas dehls, likam karotes pee malas, un fehram pehz flintehm, un wiſi trihs ar wehſtneſi dewanees ziteem saglu fehrajem pakat. Schee bij diwi. To rihku, ne rihku no Lihwenes dſelſszela stanžijas, kahdās mahjās meitas gahjuschaſ us ſchuhni pehz feena, eerandſijuschaſ turpat diwus jaunus zilwelus, plahnā apgehrbā gutam. Schee meitas eeraudſijuschi, laiduschees behgt; bet meitas isbeedetas, tuhdat us istabu un isteiz faineneekam. Wihri farunajahs kohpā, juhds ſirgu ragawās, un laiſch pa vehdahm pakat, un kur ween tik kahdu gahjeju eerauga, praſa un paſjino no sageem. Ta schee bij atdſinuſchi lihds manai mahfas mahjai. Schee jalasijahs wairak wihru, un tik pakat ari mīhs tai barā. Strehjam, ſtrehjam, kamehr vehdigi peenuskam, daschi valika rihku pakatā; ir es ar sawu mahfas dehlu, bet kahdi trihs, tam bija weeglis uſwalks un jauki puiſchi, dewahs scheem arweenu meschā pakat. Albi blehſchi bij preeedenā eefchmaukuschi, te us reiži dſinejeem pehdas paſuhd. Sahk labi ſtatitees, jchee eekahpuschi preedē; bet redsedami, ka trihs ween dſenahs pakat, kahp ſemē un praſa, ko tik grib. Lai nemohi ſchohs — weenam revolveris, ohtram leels naſis rohka. Dſinejeem palek bailes eet atpakat. Nogahjuschi pee ſaueem beedreem iſteiz, kaſ bijis, nu tik atkal wiſi pakat. Ziti nogahja us zeemu pehz jaunecem ſpehkeem, bet tee valikuſchee, kahdi 10 wihri daschadi apbrunojuſchees tik dſen pehdas. Vehdigi, pret wakarū, iſdſinam no mesha laukā, ſcheem nebij nekur ſlehytees, jo ſchis apgabals teem nebij labi pasifikams. Mehs fauzam, lai wiſi padohdahs, lai ſweeſch ſawus eerohtschus pee malas. Schee leelu laiku dohmaja; tad teiza: „labaki mirſtam neka padohdamees;“ bet vehdigi redſedami, ka nekur netaps, jo mehs gribejam wiſus tuhdat noschaut, wiſi padewahs. Šafeetus nowedam us zeemu, es ar sawu mahfas dehlu nogahjam ari mahjās. Zeemā ſchee abi isleekuschi ſohki noguruschi, luhsel lai dohd eht, waj par nauđi jeb par welti, un tad lai data ko grib ar ſcheem. Saimeneeze

ishep gatu ar „pantageem“ (ohlas pee galas peezeptas) un dohd peenu nodſertees. Kad pa-ehduſchi, luhsahs tas weens, lai laiſchohſt laukā ſewis pehz. Winjsch nowelk ſahbakuſ un ſwahrkuſ, un weenās biſſes ari. Diwi wihri ſcho pawada kā labi fargi. Bet tiſlihds bij no iſtabas ahrā, peekuſiſchais blehdis dawai ſkreet, un meschā eekſchā.

(Turpmal veigums.)

No Wilandes teek „Btg. f. St. u. 2.“ rakſtikts tāz Muhju (Wilandes) pilſehta paschā ſeemas-fwechtu deenā bija leelās breefmās. Ap pulſten 6 no rihta ſahka rāhtuſcha pulſtenu ſwanicht, ka uguns pasprukufe un uguns dſehſejeem bija pee darba jaſteidsahs. Kahda bohdē bija iſezhuſehs uguns un kad uguns-dſehſeji peeteidsahs, tad leela ehtka, kahdas 20 aſis gara, ar wiſeem ſpihkerem ſtahweja jaw pilnās leesmās, un uguns-dſehſejeem bija deesgan darba, lai wāretu uguni tik tahlū: pahſeht, ka ta nedabutu plafchaki iſplatitees. Zit gruhti uguns-dſehſejeem bija strahdaſchana, to kātris ſapratihs apdohmadams, ka to deenu ſala lihds 19 grahdeem. Ar Deewa palihgu ari uguni apdſehſa un tas bija par leelu laimi, jo tur tuwumā atrohdahs eefalu-dahre, alus bruhiſis un distilatura. Buhtu ſchis eklas aifdedſinajuschihs, tad wiſa pilſehta buhtu uguns breefmās tikuſe. Kustamas leetas tīla if degdamahm ehlahm iſglahbtas. Eklas un prezēs efoht apdrohſchinatas. Zit leela ir notikufe ſlahde, to ſchim brihſam nesin.

Ahrſemes ſinas.

No Parihſes. Kā no tureenes teek ſinohts, tad Bonapartisti ſahkuſchi ſipri rihkotees, un ſchī rihkoſchanahs parahdijuschi tagad pee ſenatoru zelſchanas. Wini gribēja marſchalu Kanrobehru (Conrobert) eedabuht par ſenatoru un tad ſowai partijai par labu pee tam ko iſdariht, bet tas wiſeem ne-iſdewahs, jo Kanrobehru no tam atfazijahs. Bonapartisti par tam efoht lohti duſmigi, ka wiſu nodohms now iſpildiees. Bonapartisti nodohms pee Kanrobehra eezelſchanas bijis tas: wiſi gribejuschi zit ſpehdami Kanrobehram dauds peekriteus ſagahdaht un tad ſazicht, ka neweenam ſenatoram ne-efoht tik dauds to peekriteju kā Kanrobehram un tapehz tas buhtu par presidentu eezelams. To panahkuſchi Bonapartisti buhtu Mak Mahonam un tagadejai Franzijsas waldbai ſipri pretineeku iſgahdajuſchi. Jo nestibraka tagadeja waldbi un jo wairak tai to pretineeku, jo wairak tad ari Bonapartisteem ta zeriba, ka ſawas partijas zenteenius wareſchoht paueingaht un pee gala mehrka peewest. Wiſa ſchī rihkoſchanahs Bonapartisteem mi bijuſe welta un wiſu zeriba iſputejuſe. Kā jaw minejam, tad Bonapartisti duſmas vaht Konrobehru now masas un laiſch Bonapartisti partijai peederiga Frantschu awiſe nehmufehs Kanrobehra iſtureſchanohs ſihiwi pahrfpreſi. Sinams Kanrobehru no tam ilusī nezeeths, bet ſinahs peenahkami atbildeht. Daschās Franzijsas pawalſies Bonapartisteem brangi weizoties.

No Italijas. Us jamaa gada deenu tīla Italijas lehniam Wiltooram Emanuelam no kara-ſpehla preekſchnekeem wehleita laima. Par ſcho laimas-wohleſchanu pateiſdamees Wiltoors Emanuelis efoht ſazijis: „Es wehlu kara-ſpehla un ſlotei (juhrs kara-ſpehla) gohdu un labſlafchanohts. Lai kara-ſpehla iſrahdiſtoht ſipri un ſkreeti. Man wiſus woħa-ſehs, lai wāretu kahdu leelu darbu iſdariht. Schee beidſee mee wahrbi (prohti: „kahdu leelu harbu iſdariht“) data awiſč-

neeleem deesgan galwas lausifchanas. Daschi awischneli dohma, ka ſhee wahrdi ſihmejotees uſ kahdu kareu. Bet tas ta nu gan nebuhs wiſ, jo ar kam lai Italijs kareu ſahktu. To prohtama ta iſſkaidroſchanā, ko kahda Italijsas awiſe pahr mine-teeem kchnina wahrdeem faka. Wina faka, ka kchninſch uſ ſawu kara-ſpehku runadams, zita neko ne-efoht dohmajis ka Italijsas walſts ſaweenofchanohs un atfwabinaſchanu no pahwesta waldibas un ſchi ſaweenofchanahs un atfwabinaſchanahs efoht tas leelais darbs, kuru kchninſch gribohit nobeignt un pee tam waijaga ſtipra kara-ſpehku, lai ſcho meera darbu waretu netrauzetu un nekawetu paſtrahdah. Schi iſſkaidroſchanā leekahs ari riktiſa buht, jo Italijsa naw wiſ ſchim brihſham tahda, kas uſ kareu dohma, un kad winai ari ar ultra-montaneem ſhwi jakaro, tad tas naw karſch, bet tikai zihniſchanahs un ſtipra kara-ſpehks tikai waijadnigs preeſch meera drohſchibas. Pahr Italijsas meera prahtu ſawā laikā jaw efam peeninejuſchi, kad pahr leelwalſtu ſabeedroſchanohs runajam.

No Spanijas. Kahdas Anglu awiſes ſinotajs rakſta no Madrides pahr tureenas politikas buhſchanu un ſawā rakſta iſſaka deesgan ruhpigas leetas, ka Spanijai ſchini jaumā gadā tafotées uſbrukt. Pebz mineta awiſhu ſinotaja dohmahn bijuſe Spanijas kchnineene Isabella nahkſchoht uſ Spaniju atpakaſ. Punonrestras graſs atrohdotees ſchim brihſham Parihſe, lai waretu wiſu ſagatavoht, kas preeſch kchnineenes Isabellas pahnahkſchanas Spanijā waijadnigs. Kchninſch Alfonso, lai gan ne ar labu prahtu, bet no ſawas mahtes ar luhgſchanahm un draudeschanaſm peepreestis, efoht uſ tam atlaufchanu dewis un ta tad pret ſawu ministeru padohmu irahdajis. Ministeri winam iſſtahſtijuschi, kahdas nepatikſchanas, ſchelkſchanahs un kildas Spanijā iſzeltohs, ja kchnineene Isabella atpakaſ nahktu, bet kchninſch ministereem neklauſijs un atteijs, ka wini warohit no ſaweeam amateem atſahtees, ja wini ar kchnineenes Isabellas pahnahkſchanu ne-efoht ar meeru, bet Isabella uſ ſakru wiſi uſ Spaniju nahkſchoht, jo wiſch to gribohit. — Zahdu ſiuu paſneids minetais ſinotajs un ja ſchaj ſinai taisniba, tad Spanijai teeschanam ſchelkſchanahs un nepatikſchanas gaidamas. Kchnineene Isabella, ka dſird, pahnahkuſe nometikſhotees Madrides tuwumā, lai waretu jo weeglaki politikas un waldifchanas leetās eemaſttees. Ja tas wiſs noteek, tad Spanijai atkal nemeern bes gala. Noschehlojama Spanija, kas newar un newar pee meera nahkt: tik fo Karliſtizik neko apspeefti, te atkal ſataiſahs jauni nemeera trauzetaji.

No Belgrades teek ſinohts, ka Turku waldiba efoht no-dohmajuſe pee Montenegro aiffuhtih ſakſtu, lai ta, proht Montenegro pee Herzegowineſchu dumpja ne uſ kahdu wiſi nenemoht dalib. Schis rakſis tilkſchoht Janvara eefahkumā jaw peefuhtih. Ja Montenegro ſchim Turku waldibas prafijumam nepaklaufitu, tad Turku waldiba raudihs ar waru panahkt paklaufiſchanu. Belgrade uſ ſcho Turku waldibas nodohmnu ſkatahs ar leelu ruhpibu, jo kad ſultans Montenegroi tahdu prafijumu peefuhtih, tad wiſch to ari ſawa laikā da-rihs ar Serbiju; turklaht ari, ka dſird, efoht ſtarp Montenegroi un Serbiju ſawi ihpaſchi nolihgumi, ta ka Serbijai buhnu Montenegroi janahk palihgā, ja Turku waldiba Montenegroi uſbruktu. Bet ka politikas ſinataji ſpreesch, tad dohma, ka zaur leelwalſtu padohmeem politikas ſinā tilkſchoht Turku waldiba notureta, lai ſhwi ne-uſbruhloht Montenegroi. Kad nu Turku waldiba tahdeem gudreem padohmeem nepaklaufitu un tomehr

ar Montenegro un wehl ari ar Serbiju dumpi eefahktu, tad wina nekahdu labunu nepanahktu, jo winai jaw naw taſs eefpehjas, dumpineekus peenahktami ſawā walſti apspeeft, ka to redsam pee Herzegowineſcheem. Kad wina ne-eefpehj Herzegowineſchus pahrwareht, ka tad wina wehl ſpehſ pahrguht Montegru un Serbiju, ja taſs ari uſ dumpi ſazeltohs. Ar ſawu ſpehku Turku waldiba dauds ko newar ifdariht, ar gu-ribu gan, bet waj winai gudribas deesgan, to turpmak redſekim.

No Indijas. Lihds ſchim bijuſchais wize-kchninſch un Britanijas (Anglijas) Indijas general-gubernators lords Nortbruks (Northbrook) efoht no ſawa amata atkahpees, ka no Kalkutas teek ſinohts; wina weetā ir lords Littons par wize-kchninu eezelts. Kapehz lords Nortbruks no ſawa amata atſahjees, to iħſti ſchim brihſham nefin. Ziti dohma, ka wi-nam kahdas nepatikſchanas bijuſchais ar Anglijas trohna-mantneeku, kas tagad pa Indiju želo, ka to jaw ſinojam; ziti atkal ſpreesch, ka Nortbruks nepratis lahgā fatilt ar Indijas waldinekeem un tamdehl atkahpees. Schim dohmahn leekahs buht taiſniba, ja ar Anglu trohna-mantneeku Nortbruks tatſchu newareja nekahdas nepatikſchanas buht bijuſchais, jo trohna-mantneeks uſ Indiju naw brauzis walſis darifchanas un tamdehl winam ori nekahda darifchanas newareja buht ar Nortbruks.

No Amerikas. Kad jaw laſtajeem ſinams, tad uſ taſs pee Spanijas peederigas Kubas ſalas jaw ſeptini gadi plohfahs nemeeri un wehl lihds ſchim Spanijas waldibai naw iſdeweess dumpi apspeeft jeb dumpineekus apmeerintaht. To nu Seemetu-Amerikas ſabeedrotas walſtis jeb winu waldiba eevehrodama, ari iſſaka taſs dohmas, ka Spanija newaroht no Eiropas Kubas ſalas dumpi apspeeft, un dohd ISpanijas waldibai padohmu, uſ kahdu wiſi meers un kahrtiba buhnu uſ Kubas eegrohsama. Turklaht brihw-walſtu waldiba peemin, ka Kubas dumpis efoht preeſch Amerikas par leelu ſkahdi un tamdehl wina ſchini leetā eemaſttees, bet ne tamdehl, ka wina dohmatu uſ Kubas ſalas uſwareſchanu. Beidſoht ari Amerika pagehr, lai uſ Kubas ſalu tiktū atzelta wehrlsiba.

Lauzineeks uſ pilſſehtu, jeb iſ labahm launās deenās.

Lai ne wiſi, kas „M. w.“ laſa, buhs Widſemes laika grahmatu uſ 1876. gadu noirkuſchi; bet dauds jaw buhs lauſuſchi to ſtahſtu, ko F—uſ zeen. rakſtitajs ar dſelsa ſirgelī brauzoht bija noklauſijs, un uſrakſtijis, kur weens baltais zeenijam wiſi ar weenu ſenmeeku, kurſch uſ pilſſehtu brauga, bija ſarunajuſches.

Eſ to zeenijamu balto wiſru pilſſehtā redſeu, un no laika-grahmatas rakſis tuhlit wiſu paſinu, ſteidſohts wiſu ſlahtaku dohmadams, tew tatſchu waijadſetu ar tahdu gohda wiſru parunaht. Un riktiſi ſatikamees, kruhtis pret kruhtim, bahrsdu pret bahrsdas, wiſam bij melna, man firma bahrsda, labdeenu padewis iħħoſu mihiſgi:

„Zeenigs baltais kungs! nekemat par launu, es wehleſtohs ar jums biſchki runah.“

„Labprah.“ Winjch atbildeja. „Kas tad ir, draugs, juhju wehleſchana?“

„Juhs, zeenigs baltais, paſhstat pilſſehtneeku džihwi; ka tad llaħjahs teem, kuri jaw ſen pilſſehtā enahkuſchi ar wiſu wiſlu? ka wina paſchi tagad džihwo, un kur wiſu behri ir paſlikuſchi?“

„Zif es sunu un eñmu pedsihwojis, to jumis pastahstijchi. Ir jaw kahdi gadi palikufchi, ka lauzineeki it ka wineem buhtu deudsha leetuwens usgahjis, fahka us pilsfehtahn behgt. Latwejchi, Kreewi, Bohli, ir tagad eet wehl deesgan. No eesahfuma ta gandrihs wifem klahjabs, ka jaw es faziju, un ko zeen. — ns laika-grahmati ir usrafstijis. Wafarâ ir pilsfehtâ ar darbu wairak, neka seemâ; tehwâ darbu atradis, pelta par deenu 50 kap., bet ar to ir gruhti istikt, mahtei ir ar ja-eet, ta nopolna 25 kap., nu jaw war zauri wiltees, bet ne til labi, ka bija us laukeem, un tad wehl pilsfehtâ stipraki jastrada, lai no darba ne-atraida.“

Es prasiju: „Rad tehwâ un mahte us darbu, kur tad behrni paleek.“ „Mahjâs,“ winjch atbildeja. „Bet mahjâs wini jaw nestahwehs, istek us eelu, tur jaw ir fawahluschees kaminu behrni, kreeweli, schihdeli, dasch daschadi; meitenes gan fateek zif nezik, ar akmentineem fpehledamees, jeb fmiltis ta wistinas kajidamees, un kad fanaidojabs, tad fweesch fmiltis weena ohtrai azis. Bet vuischeli tee ahtraki fpehles heids, fahk rautees matos un krekla apkaklos jeb zibkstahs, nedohma-jeet, ka bikjës, ne, bikschu wineem naw, nu til raujahs! lihds weens pulks fahk behgt. Tee uswaretaji tad fweesch akmenus pakol, ka til schwinkst ween.

Ta pawada pilsfehtneku behrni wafaru, kur us laukeem buhtu meitina jel wistinas no kanepu dahrensa ifdsinuji, un pui-sitis buhtu sohfs jeb zuhkas paganijis, fainmeeze buhtu katu deenu ehst dewuji un rudens ari tukfchs nebuhu atnahjis, ta ka seemâ preezigi waretu skohlâ eet. Bet rudens ar seemu ir pilsfehtâ atnahk, mahtei darba pa wifam truhkst, tehwâ ar til dauds w airi nepelna, no wafaras pelnas ari nefas naw atlizis, ko nu dariht? — Es atkal abi, tehwâ un mahte, malku fahgeht, un preefch behrneem usmeklehs fpalwas lai pluhz. Bet Petruschka tas nepatik, tam ir leelaka luste lautâ pee ziteem sehemm us ledu wijsinates. Mahte gan winu par to fapursina. Tehwâ fata, „kad winam laukâ tilk faldetees, tad paluhds Iwana mahti, waj wina newehlehs Iwanam muhfu Petruschku lihds nemt? tas ik deenas nahk mahjâs kringelus ehfdamis, un wehl mahtei kahdu kapeiku pahrnej.“ Mahte atsaka: „Lai winjch eet rihtu pats. — Es dohjchu kurwi un maijcheli, tu til ahmaru apgahda. No rihta wifas leetas apgahdatas, Petruschka maijcheli usseen mugurâ, kurwi un ahmuru panem rohkâ, ta sehns apbrunohts ifeet pirmu fohli us laimi, abi ar Iwanu. Bet, kur tad? — par mehflü tschupahm, kaulus, lupatus, dselss gabalinus lassit. Wifis ir nauda, ko schihda bohdele war ik stundas pahndoht. Wakara abi ar Iwanu pahrnahk kringelus ehfdami un mahtei Petruschka 5 kap edohd. Mahte par to preeziga, raida wehl ildeenas, un Iwans ir Petruschka par meisteri.

Weenâ jaukâ deenâ ifeet atkal abi. Iwans eerauga, ka schihdene us schohga weschu usflahj lai schuhst. „Ah! bratka, te mumis buhs labs brohfasts. Sche nem manu kurwi un ahmaru, un ej us wina stuhra namu, tur tu mani pagadi.“ Iwans pats us wehderu nolaidees, leen ka lapfa pee zahleem, peelibdis pee schihdenes weschas norauj pahru gabalu, cebahsch jawâ maijcheli, un leen atkal atpakat, un tad prohjam pee Petruschka, eet nu abi fmeedamees pee fawa lupatu kausmani, un tam pahndoht fawu prezj par 50 kap. „Gesim nu bratka kabakâ pee brohlasta. „Ko tad dsersim?“ Iwans prasa, „waj halsamu waj konjaku?“ „Balsams ir labaks,“ atbild Petruschka. Gedser karris par 4 kap., tad panem pahru bulkas un filki

uskohest; lai filke war peldeht, prasa wehl buteli bairiti. Nu ir duhjcha sehemm, wehl ifeedami panem zigarus usturinah, kabakos schihdelis wehl uguni padohd. Kas winam behdas? kad til ir rebes, kad ari eedsehrufchees puikas tuhlit ko aisdedsmatu.

Satezees ar tahdeem us eelu un fati kapehz puikas juhs tahlâ fawfâ laikâ fimehkejat? Tad tu dsirdehs fo wini mahjehs atbildeht. Bet kad Iwana mahte to dsirdehs, tad laid labaki leelus walâ, ja negribi lai tewi ar putras laufu nofmehere.

Un ta tas eet arweenu prohjam, pahru gadu, Petruschka ir wehl leelsaks meisteris neka Iwans, nela ja wairs neweens lupatas par mehleem, bet staiga par pilsfehtu, ifgehrbuschees ka jaunkungi, un kur til ir lauschi druhsma, tur ir wini pulka; tur kad kahds fensi labi ne-apwakte, tam naudas maks issudih, un atrafees Petruschkas jeb Iwana kule. — Ta stai-gajoht wineem weenreis tee rikschki fajuht.

Atnahk weens pelehks wihrs ar libku dselfi fahnâs, tas winus aished us weenu leelu muhra mahju, kur lohgeem ir dselfu refes preefchâ, lai tur kahdus 3 mehnechus pasehd un aismirst fawas rohkas zita kabata bahst. Tur jaw ir ziti tahdi brahki preefchâ, tee winus ar urah sagaida un tad winus ar dshwahm dahanahm apschinko, kuras rahmi, rahmi zeera, pehz tam fahk winus mahzihl leelaku skunsti. Ka baltu sirgu war raibu jeb pelehku pataisicht, ta ka pats audsinatajs to wairs newar pasicht. Ka gohwi war par nafti panemt un rihtâ tam pacham pahedoht, un wehl dauds zitas leetas. Pezh trihs mehnechim wini no mahzibas isnahf, un preezajahs, ka nu ir leelaki meistari tapusch. Wai tam! kas weens winus tumfâ fateek, to wini noplukhs ka schihdene wistianu. — Bet tas meistera darbs ari ilgi nepastahw, nahk atkal pelehkeem rohkas, tee nu winus nowed tur, kur dseguse nekulo.

Ne wifem lauzineku dehleem ta eet, bet dasheem ta ir notizis. Af semneeki! kapehz nahkat no labahm launâs deenâs? Kapehz nahkat pilsfehtâ? Kad til ween prohheet ka art, plaut, un meschâ braukt. Juhs nahkat pilsfehtâ, kur bâds jums zaure lohgu skatahs un truhkums us galdu fehd, kur juhfu Iwani un Petruschka paleek par rasbainekeem. Us laukeem bijat labi pa-edhjchi, un juhfu dehlini buhtu skohlâ ismahziti, kas jums preeku daritu un wezuma deenâs weeglinatu.

Lai nahk no laukeem tahdi pilsfehtâ, kas kreetni kahdu amatu proht, jeb kam ir sinama deenasta weeta, tee, lai ari gruhti ir jastrada, buhs labi pa-edhjchi un apgehrbuschees, buhs ari naudina, ko dehleem par skohlu maksah.

Es faziju: „Pateizobs zeen, baltais par to sinu.“

„Pateizibas newajaga,“ winjch atbildeja. „Zita reise es jums pa-fazifch, ka lauka pufcheem un meitahm klahjabs, kas pilsfehtâ eenahkjch djsihwoht.

Speedam, es fawu firnu ar wina melno bahrdu kohpâ, un atwadijamees, us atkal redsefchanohs.

Wegais Mahrtinfch.

Amerikaneeschu un Indeeschu Farsch.

(Pezh Andrei.)

Lihds pagahjuscha gadu-simtena pupei bija Seemel-Amerikâ Allegani kalni par rohbeschu starp Amerikas ihsteem eedfib-wotajeem, kuras par Indeeschem nofauz, un winas eenahjeem, kuri no daschadahm Eiropas tautahm un walstibahm ar katu gadu leelâ pulka us tureeni pahrgahja un wehl tagad

pahreeret. Zaur tehdu eenahzeji wairojhanohs waijadseja semes truhkuma dehl ari rohbeschas pahrzelt. Gadu yakat gada tika peeminetu kalmu walara puše wejee milsu meschi par abeem Ohio upes fahneem nozirsti un winas augligas paleijas par tihrumeeem apstrahdatas. Ziti buhweja dsirnawas un ziti darbojabs ar lohpui kohpschanu. Bes tam daschi eetaisija gar zaur mescheem iswilkeem zeleemi krohgus un weesnizas.

Tik lihds ta pirmahs familijas bija tur us dshwi nome-tschahs, sanahza tur ar pulkeem Angleefchi, Wahzeeschi un Holandeeschi, ta ka pehz desmit gadeem bija tur gar wifeem jaun-eetaisiteem zeleem²⁾ mahjas usbuhwetas un meschi par tihrumeeem pahriwehrsti. Indeefchu teefibas, kuri tika arweenu tahlaki meschöös eedsichti, netika ne mas eewehrotas, un ari waldibas pawehles, kura gribaja Indeefchus winu teefibas aiftahweht, tika pahrlahpts. Ja ar bruhneem meshoneem³⁾ tika kahdreib salihgts un rohbeschas nospreestas, tad jahis salihgums tika tuhlin atkal pahrlahpts, un pee tam jaunee eenahzeji uswedahs pret Indeefcheem gluschi nezilwezigi, ta ka no teem newareja zitu gaidikt, ta atreefchani.

Ilgu laiku Indeefchi paneja wifas pahridarishanas pazetig i un meerigā prahdā, lai gan tohs if winu apgabaleem isdsina un us beskaunigu wihsi peewihla. Wini raudsija eesah-koht ar luhgschanahm jawus jaunoħs kaiminus peerunah, lai tee jel tak sawas fohlischanas un salihgumus pilda. Bet kad wini us tahdu wihsi newareja neko panahlt, tad wini brunojabs lohti apkaitinati pret faveem warmahkeem us karu un apnehmajs tohs pavifam isnihzinaht.

Tee pirmee eebuhweeschi aif Allegani kalneem bija stipri un darbigi wihsri. Wini buhweja sawas mahjas wifus wairak pee kahdas upites jeb awota, lai uhdens preeksch waijadsbahm buhlu arweenu tuwu pee rohkas. Schihs mahjas bija no reñneem ne-aptehsteem balkeem prasti buhvetas un ta-jas atradahs tikai diwi kambari, no kureem masokajā stahweja gultas ar lahtschu ahdahm pahrlahatas un leelakajā jeb dshwojamā kambari kahdi prasti kohla krehfli un weens prasts galbs. Kad rudenös lauku-augti bija fanemti, tad wihsru weenigs darbs bija medischana. Ne reti pahrtika wijsa familijs wifus seemu ar swehru-galu, kurus familijas tehws bija meschöös noschahwus; jo Amerikas meschöös ir pulks daschadu swehru un medischana tadeht lohti isdewiga. Ja, daschreis, kad galas bija preeksch seemas deesgan, tika swehri tikai wiau ahdas dehl kauti, pret ko eebuhweeschi no aplahrt braukdameem kuptschem eemainija bissahles, alwu, fahli, naglas un zitas preeksch dshwes waijadfigas prezess. Kad kohkeeni lapas bija nobiruschas un pirmsais fneegs no gaisa nokritis, tad eebuhweeschi faveenojabs wifus kohpa us leelu wifpahrigu medischana, no kureenes wini ar bagatu lohmu pahnhaza.

Kaut gan Indeefcheem nepatika, ta sweschneeli winu meschöös medija un swehrus noschahwa, kuri bija — tadeht ta wini tikai us medischana dshwoja — wiau weeniga pahrtika, — bet tomehr wini kahwa tam meerigi notikt, kamehr wiineem nebija no sweschneekem ne kahdas pahridarishanas un waras darbi jazeesch. Bet tur, kur daschadi zilweli wairojabs un kur meschöös teesham nebija ne kahds spahks wifus nedarbūs atraft un sohdiht, — newareja ilgi bes blehscheem un warmahkeem palikt. Un tahdi bija tee eemesla zehleji, zaur ko meers sharp eebuhweescheem un meerigem Indeefcheem tika

isnihzinahts un zaur kuru laupischanahm un slepkawibahm Indeefchi tika us atreefchani rihditi. Schē peeminesim par prohvi tikai weenu tahdu atgadijumu. 1774. gada tahdi peemineti blehshi un laupitaji ispanida Weelina pilsfehina to wehsti, ta Indeefchi esohf pahr Ohio upi leela pulka pahnahkusi un eebuhweescheem srgus un zitu mantu ar waru laupijuschi. Schō melu-wehsti wini ispanida tadeht, lai waldiba wineem ne-aileegtu Indeefchus tahtaki meschöös eedsicht, ta teem buhlu ruhme tahtaki eebuhwetees. Wini faiasija wehl zitus tahdus blehshus no apkahrtnes un usbruksa leela pulka kahdam Indeefchu pulzinam, kurch pa Ohio upi ar fawhm laiwinahm meerigi brauza un us nekahdu launu nedohmaja, un nokahwa bes kahdas schehlastibas wifus tik labi wihsus ta seewas un behrnus. Ohtrā deenā wini kahwa tapat wifus Indeefchus, kurus wareja tuwos meschöös satikt, — pa preefchū pret teem draudsgigi israhbidamees un wihsus ar brandwihnu peedfirdidami, lai tee newaretu preti kautes. Tahdu slepkawibu tee isweda wairak deenas no weetas, kamehr aiftaitinati Indeefchi fabeedrojabs pret faveem warmahkeem us kare. Wifus baltohs, ko tee meschöös us medischana atrada, tee nokahwa bes kahdas schehlastibas us to neraudsidami, waj tee wainigi jeb newainigi; tad dewahs leela pulka tahlaki us fawu eenaidneeku mahjahm un kahwa tapat wifus, ne seewas nedbs behrnus taupidami, zaur ko wifem eebuhweescheem sharp Allegani kalneem⁴⁾ un Ohio upi leelas isbailes usgahja. Lai waretu tahdahm breefmahm galu dariht, Virginijas gubernators issuhuti 1200 saldatus pret Indeefcheem un gahja pats, kad wini laudis bija pehz waicak stundu kauschanahs Indeefchu pulku pahrlahpuschi un pee tam 300 wihsus pahlejuschi, — us Indeefchu rohbeschahm, ar winu leelakeem wadoneem meeru dereht. Ari tagad Indeefchi kahwahs wehl us meerni peerunates un salihga ar gubernatoru tahda wihs, ta baltee nedrihst Ohio upes walara puše tahlaki wairs eebuhwetees un wineem ne ar kahdahm netaižnibahm jeb pahri darschanahm usbrukt.

Bet ka jaw daudsreis agraki, ta tika ari jahis salihgums pehz ihſa laika pahrlahpts. Tadeht ta diwi gadus wehlaki Seemei-Amerikas provinzes fahla no Anglu pahrlalibas atraišitees, zaur ko balteem pret balteem bija afainaini kari, Indeefcheem bij isdewigs laiks pret faveem warmahkeem atkal kahjas zeltees. Wini kahwa atkal bes kahdas schehlastibas wifus sawus eenaidneekus gar Nu-Jorkas, Pensilvanijs, Virginija un Karolinas provinzu rohbeschahm. Tagad wini negahja wijs arweenu leelos pulks pret faveem eenaidneekem, bet ari pa pheeem un daudsreis tikai pa diweem us eebuhweeschi mahjahm, tads nodedsinahk un eedsihwotajus nokaut un skalpeercht. Kad tee bija kahdai mahjai tuwojužhees, tad wini paslehpahs sahle jeb labiba un gaidija us isdewigu usbruskhanas-brihdi. Tahdās reisās tee palika daudsreis weselu deenu ta paslehpuschees, pahreeta issalkumu un flahpes un naturejabs tik rahmi un kluſi, lai winu eenaidneeku tohs ne-pamanitu. Kad eedsihwotaji bija nokauti un skalpeereti, tad tika winu mahja eededsinata, winu labiba ūamihdita un winu lohpi lihds aisdsihti.

(Turpmāk beigums.)

Wejas wihas padariht asas.

Wejas wihas wareht us tahdu wihsi padariht ajas; wejas wihas waijagoht ar potafchu labi istihriht un tad tahm

²⁾ Indeefchi ir ar sumtai bruhnu mēčas-trahsu un dshwo tikai reelos meschöös, tāpehz tohs fous par meschoneem.

litt noschuht. Kad tas ir padarihts, tad panem weenu datu schweles-skahbes un 6 dalas uhdena un schini maifijumā wihas eleek us 5 minutehm, tad peelei jaunu maifijumu klast, kas pastahw is weenas dalas salpetera-skahbes un 6 dalahm uhdena, un tad wihas waijaga valikt 40 minutes. Kad wihas 40 minutes mirkuscas, tad tahs ihaem, noschade un ar elu eesmehre. Zaur schahdu darischann wihas paleekohit tik ofas, it ka tahs buhtu jaunas. —ie—

Preefschraksti

preefsch Widsemes lauku skohlahm no Ewangeliiskas-Lutheriskas tizibas.

I. Skohlasbuhschanas eerikte.

§ 1.

Widsemes Ewangeliisku-Lutherisku lauku jeb semneku skohlu mehrkis ir: tohs behrnus fataisht us eefwehtschanas mahzibu un us eestahschanoths eelsch draudses dsihwi.

(Semn. lit. no 1819 § 516 ptk. 1 un Semn. lit. no 1860 § 590).

§ 2.

Scho mehrki buhs vanahkt: 1) zaur mahjskohlahm jeb mahjas-mahzibu, 2) zaur pagasta- jeb zeema-skohlahm, 3) zaur draudses- jeb kirspelches-skohlahm.

(Semn. lit. no 1860 § 590, 591 un 597 un Semn. lit. no 1819 § 516 un 517).

A. Par mahjas-mahzibu.

§ 3.

Katram behrnam no faiveem wezakeem, kohpejeem, waj faimeekeem jadabu mahjas-mahziba; prohti: lasifchana, kattismus (5 galwas gabalu skaitishana) un 1 reis 1.

(Semn. lit. no 1819 § 516 ptk. 3).

§ 4.

Mahjas-mahzibas pahrluhkoftchana un wadiischana wispirmak preekriht skohlas-basnizas-vorsteheram*) un draudses mahzitajam, schee pee tam nem palihgā pagasta- jeb zeema-skohlmeisterus waj ari basnizpehrminderus, jeb skohlas-wezalus.

(Semn. lit. no 1860 § 597).

§ 5.

Katrs behrns no Ewangeliiskas-Lutheriskas tizibas, pehz pa-beigta astota dsihribas-gada, teek nolikts apakfch skohlwaldibas pahrluhkoftchanas un stahw apakfch kahrtigahm pahrlauftchana; draudses mahzitajs nospreesch, ka un kahdā wihsē schahdas pahrlauftchanas lai noteek.

(Semn. lit. no 1819 § 516 ptk. 7.)

§ 6.

Preefsch mahjas-mahzibas weeglakas pahrluhkoftchanas draudses mahzitajam, jeb wina palihgam pee pahrluhkoftchanas, jawed behrnu-ryti, tur tee behrni, kas dabu mahjas-mahzibu, it wihi riltigi ja-eerafska, un tur ari jaapeesihme, ko unzik latris proht.

(Semn. lit. no 1860 § 594 un 597).

§ 7.

Kad ta mahjas mahziba kahdā pagasta pawisam stahw ne-kohpta, un kad behrni tur naw emahzijuschees ne lasifchana

*) vorsteher = preefschonefs.

ne kattijmu, tad skohlwaldiba lai dsen, ka tee behrni tohp nodhti pagasta-skohla us to wezaku un faimneku rehkinumu, kas tohs fawus peederigohs pareisi nemahza.

Kad tahlā wihsē wairaf behrni, nelahdsigas mahjas-mahzibas dehl, ir eelikti weenā pagasta-skohla, tad schee, ja waijaga, teek falikti weenā feinischligā skhikā, kas tohp atschikita no teem ziteem pagasta-skohlas behrneem, un ko pats skohlmeisteris, jeb kahds preefsch tam ismellehts wezals pagasta-skohlas behrns mahzibas.

(Semn. lit. no 1860 § 594 un Semn. lit. no 1819 § 516 ptk. 7).

§ 8.

Preefsch mahjas-mahzibas uskohpschanas un aldfishvinachanas derigās weetās war eetaisht svehtdeenas-skohlas, jeb us kahdu laiku war eezezt apkahrt staigadamus skohlmeisterus.

A. Par skohlahm.

§ 9.

Katrā semneku pagasta wišmasakais weenai pagasta-skohla waijaga buht eetaishtai us il 500 Ewangeliiskahm Lutheriskahm rewissijas wihseschu dwehfelehm. Ja to Ewangeliisku Lutherisku dwehfeleu skaitlis kahdā pagasta gan leelaks par 500, bet tuwu nepeesneeds pee ta skaitla 1000, jeb ari pee 1500, 2000 u. t. j. pr., tad ta aprinka laukuskoohlu teesa par to nospreedihs, zik skohlu ja-eetaisa tani peederigā pagasta. Masakeem pagasteem, kas nefasneeds 500 wihseschu rewissijas-dwehfeleu skaitli, pascheem teek atlauts, waj nu eetaisht katris fawu pascha pagasta-skohlu, waj nu faiveenotees ar kahdu kaimini pagastu pee weenas, kohpā eetaisamas skohlas. (Semn. lit. no 1819 § 516 ptk. 1; Semn. lit. no 1860 § 594 un wiſaugstak apstipr. Baltisku guberniju komitejas-nospreedums no 4. Juni 1865.)

§ 10.

Katral draudsei, jeb palihga-basnizas draudsei, kam ir 2000 dwehfeles, waijaga buht fawa draudses-skohla; tahn draudsehm, kam apakfch 1000 wihseschu dwehfeles, ja fabeedrojabs pee weenas, ja paschias negrib tureht katras fawu paschias draudses-skohlu.

(Semn. lit. no 1819 § 517 ptk. 1.)

(Turpmak wehl.)

Vaudas papihru-zena.

Papihri	prafija	maffaja
prozentes infripzijas 5. serijas no 1854 . . .	99 $\frac{1}{2}$, rubl.	99 $\frac{1}{2}$, rubl
5 " prehmiu biletas 1. emisijas . . .	227 "	225 "
5 " 2. . .	217 "	216 "
5 " Rihgas namu lihlu-grahmatas . . .	97 $\frac{1}{2}$, "	96 $\frac{1}{2}$, "
5 " hipoteku lihlu-grahmatas . . .	97 $\frac{1}{2}$, "	96 $\frac{1}{2}$, "
5 " Widsemes lihlu-grahmatas (ne-issal.) . . .	98 $\frac{1}{2}$, "	98 $\frac{1}{2}$, "
5 $\frac{1}{2}$ " Dvesas hipoteku bankas obligazijas . . .	86 "	85 "
Rihgas-Dinaburgas dsselszela atzijas (1858) . . .	137 $\frac{1}{2}$, "	136 $\frac{1}{2}$, "
" tomerzes bankas atzijas . . .	233 "	230 "
" Dinaburgas dsselszela atzijas . . .	97 "	96 $\frac{1}{2}$, "

Mahjas weesa lasitajeem un drangeem par finn.

Mahjas weesa apstelchanas teek preti nemtas Rihgas, manā drukatas un grabmatu bohde pee Pehtera basnizas; Pehterburgas Ah-Rihga Stakkcelā № 18 Winkmann L. val-lambaci Martinsona namā; Pahrdaugavaa pee Stabuči L. pret Holma L. fabrita. Kad wehl zitas pilsejebas apstelchanas preti nemas, prohti: Slovākā: birgermeisters Pohlmann L.; Bebbis: kohpmans Petersohn L.; Walmeerā: G. G. Treys L. fawā grabmatu bohde; Wallā: Rudolfs L. fawā grabmatu bohde; Selgawa: J. Schablowits L. fawā grabmatu bohde; G. Höpker L. fawā bohde pee tirgus platscha un O. Allunnen L. fawā grabmatu bohde; Talfors: kohpmans Simsen L.; Jaunjelgawa: Adolf Schwabe L. fawā grabmatu bohde; Dobbelē kohpmans J. Davidoffsky L. fawā grabmatu bohde; Kuldīga: kohpmans Lagsding L. fawā bohde un tad Bauska: Goerke L. fawā apsteli.

Ernst Plates.

Mahjas weesa apgādātajās un redaktors.

Abildestads redaktors Ernst Plates.

Peelikums pee Mahjas weesa № 1, 3. Janwari 1876.

Pateizigs Kehnina dehls.

(Sgaum paata.)

Bij weenreis kahds lepus un augstprahligs kehninsch, kas waldja par selta-hemi. Nu gadijahs, ka tas, kahdā deenā us medischanas buhdams, apmaldijahs loelā, leelā meschā, ua nekahdā wihsē wairs newareja atrast to zelu no mescha ahra. us fawu leelo un brango pili. Peeveschi un nemas negaidihts kahds sweschineeks pee wina pestrashabs, to joutadams: „Ko tu sche mekle, draugs mihlais, sche dīlā meschā, kur tik plehjigj swehri ween atrohdam?“ Kehninsch atbildeja: „Ap-maldijees fhas nejančā meschā, mesleju to zelu us fawahm mahjahm, bet to nekur wairs newaru useet.“ „Ja juhs ap-fohliseet manim par ihpaschumu to doht, kas piemais ar junis mahjas pahrnahldameem fastapschoht, tad es jums labprahrt rahdischu to zelu us mahjahm.“ ta sweschineeks teza.

Kahdu brihtinu stahvejis dīlās dohmās, kehninsch tam atbildeja: „Kan man japaanda faws tabs kurt? Es weens pats gan atradijschu to zelu us mahjahm.“ Sweschineeks, ne wahredianu nesazidams usgahja, bet kehninsch trihs deenas wehl maldijahs meschā, apchda ap to laiku wīfu, to winsch līhds bij aehmis, bet tak nekur newareja useet to zelu us mahjahm. Tagad wehl ohtreis gadijahs tas sweschineeks, kas usrunaja kehninn ar tahdeem wahrdeem: „Waj nu manim apfohliseet par ihpaschumu, kas piemais fastapschoht ar jums, mahjas pahrnahldameem?“ Bet kehninsch neko negribeja sinahd kahdas apfohlisee. „Ihdās minch un atkal no jauna sahka mekleht to zelu, līhds kamehr līhds nahwei noguris metees sahns apaksch leela, reyna ohjola, fagaadija fawu pehdigo stundinu. Trescho reisj tas sweschineeks tam tuwo-jahs, kas gits nelas nebij, ka pats nelabais, usrunadams kehninn ar tahdeem wahrdeem: „Ne-ejat tak traki, draugs! Waj tad vezais suns jums tik schehl, ka juhs to manim negribat doht? Apfohlait tak man, ko es prazi un juhs dīshwiba buhs isglahbta.“ „Mana dīshwiba manim dauds dahrgaka par tuhstohsch funcem!“ atbildeja kehninsch. „Sawa dīshwiba man jaglaba un jataupa faveem landihm par labu. Nudee! es ispildischnu tanu wehleschanohs, iswed man ahra no scha breetmiga mescha!“ —

Kad kehninsch bij dewis tahdu apfohlischannu, tad tas sweschineeks winam rāhdija kahdu teku, un pa to staigadams kehninsch drihsunā bija ahra no ta mescha un eeraudsja tu-wunā fawu brangu pili. — Winsch nu steigschus tahlak gahja un luhk pirmais, kas ar winu fastapa pee pafcheem pils-wahrteem, bija wina weenigais jauns dehlnsch, un tas fehdedams emmas klehpī un mihto tehwu eeraudsids, preezigi issteepa masas rohzinas tehwam preti. Kehninsch fatruhfahs, jo wina apfohlischana tam tuhlit prahrt fchahwahs; winsch bahrahs us emmas un pawehleja, tuhlit eenest to behriniau istabā. Sa-ihdīs winsch aisdjina ari fawu wezo, ustizigo kurti, kas ar asti lungzinadamees, ar preeku winam preti bij tezejis.

Behz kahda laika kehnina dujmas drusku bij mitejuschahs, un winsch nu pawehleja fawu behnu, dailu puijenu, pahrmicht ar nabaga semneeka meitau, un ta kehnina dehls us-auga nabaga lauschu buhdinā, kamehr semneeka meitau, fhschu drehbes apgehrbta, guleja selta-fchuhpliti. — Behz gada laika

„nelabais“ prafija parahda islihdsina jhamu un uehma līhds ar fewim tv maso, flaisto meitau, dohmadamees, ka tas efoht kehnina behrns. Bet kehninsch preezajahs sawā firdi, ta winsch kamo bij peekrahpis, istaijja leelu brangu meelaftu un apdahwinaja bagati laupita behrnhina wezakohs, lai dehlam nekahds truhkums nebuhtu wīnu buhdinā. Bet tak pats wehl nedriksteja fawu dehlu pee jewis nemt sawā pili, aishreen buhdamees, ka wīna apmahnechana gaismā nenahstu. Sem-neeks gan bij pilnā meerā ar to pahrmahfchannu, jo nu winam bij maizes un naudas papilnam.

Gadi pagahja; kehnina dehls jaw bij palizis par jaunekli, ishwoja atkal tehwa pili līhgsimbā un kahrumds, bet tomehr iysti newareja preezates; jo dsirdeht dabujis, ka efoht atpehligts, winsch lohti noslumdinajahs pahrt to, ta nabaga neno-seedjigas jaunekles upuri. — Kahdā deenā winsch vasleven gehrbjahs rupjās semneeku drehbes, nehma puipuhra maiju ar hneem us plezeem un gahja us to leelo meschu, kur wīna iehws preeksch astonpadjmits godeem bij apmaldijees.

Sche meschā winsch un ar stipru balši sahka schehlorees: „Ak fawu leelu nelaimi! Ka es nabadsinch ejmu apmaldijees! Kas man atkal rahdihs to zelu, ka waru ahra tilt no cha leela mescha?! Kas pahrt man nabagu apschehlorees?“ Ne jil ilgi winsch ta bij watmanajis, tad pee wīna pafcheem kahds sweschis wihs ar garu, firmu bahrdū un ar ohdas keschu pee johstas, tas laipnigi apfweizina jaunekli fazidams: „Es gan labi pasihstu fcho widuzi, un juhs wareschu west zausr fcho meschu zausr, us kureen juhs gribat, ja juhs manim johlijeet labu dseramu-nandu ween.“ „Ko tad es nabadsinch jums par juhs puhlinu wareschu johliht,“ ta kehnina dehls winam atbildeja, „es nabaga lauschu behrns; man wairat neka nepeeder fchini pasaulē, ka mana nabaga dwehselite; jo ari tee swahrzini, kas manim mugura, peeder manami maijeste-hwam, kam man jokalpo par pa-ehjchanu un drehbehn.“ Sweschineeks nomanijis to maiju ar hneem, teiza: „Kaut kahdas leetinas jums tak buhs, ko juhs man wareseet doht par manu palihdsibū. Juhs tak nefat weenu maiju, kas deesgan smags leekahs.“ „Schini maija ir sīni,“ ta bij jaunekla atbilda. „Mana weza mahtes-mahfa isgahjuždā nakti nomirusi un ne tik dauds no mantahm navo atfahjuž, kapehz wezas eerafhas waretu apmeeloht behrineekus ar sīni-wirumu. Tapehz fawam fainneekam ejmu luhds, lai winsch manim fchinkotu fchohs sīrus, un ar teem nu gribiju eet us mahtes-mahfas mahjahm, bet deemscheli ejmu apmaldijees fchini nejaučā mescha.“

„Tad tu eſi bahra-behrns,“ sweschineeks fajija pafmeedamees. „Waj nu tewimi nepatiktu deenastu usnemt pee manis; jo man fcho hrihd waijaga puijha, kas padara wījus mahjas-darbns, un tu gan man buhtu behz patikschana.“ „Kad mehs waretu fahlgtees,“ ta kehnina dehls tuhlit atbildeja. „tad es jums labprahrt kalpotu. Tas tak weenreis mans iſtens, fungam klaushti, un sweschha maije wījur tuhla, tarebz man gondrihs weenalga, kuzam fainneekam es us preeksch

talpoſchu, waj nu manam wezam maiseſ-tehwam, waj jums. Ko tad juhs nu man fohlifeet par gada-lohni?" „Nu," ta ſweſchneeks fazijs: „pee manim dabuji ifdeenas labu pa-eh-ſhanu, diw-reis nedelā galu, pee laufa-darbeem wehl ſweeſtu un reages jeb filkes par pawalgu laht, tad waſaras- un ſeemas-drehbes, pahri ſahbaku un tad wehl weenu feeka-weetu preeſch lineem. Galwas naudu un zitas pagasta-nodohſchanas es ori wehl maſfachu." „Ne tahdu lohni gan buhſchu meerā," lehnina dehls atbildeja. „Ziti laudis laikam gan eerazihs manu wezo mahtes-mahjus, es ar jums libds eefchu."

„Nelabais," jo tas bij tas ſweſchneeks, ta rahdijahs pahleeku bij preezigs par tahdu falihgſhanu. Us weenahs tahnas rink greedamees, ta ſtreemeltinſch, tas uſwilka kahdu ſmeekla-ſingi. Drihs winſch dewahs us zelu ar ſawu jaunu puſi un pa-ihfinaja tam to laiku ar ſintu johku ſtahſtineem, bet maniht nekā nemanijs, ta wina beedris pehz labi iſſkaitteem ſohleem iſhmeta no ſawa maiſa us zelu weenu ſirni pehz ohra. Nalts wineem uſbruka wehl us zela buhdameem un muhſu zelineekeem pa nakti bij jagut meſchā apakſch leelas, kuplas preedes, fur wini uſkuhruſchi uguntinu ſildijahs wehſā nakti. Zita rihta ſaulei lezoh, wini atkal gahja tahtak un atmahſa ap waſkaru, nad nu abit tur bij pahneah-kuſchi, wezits, rahdidsams us kahdu wezu tukſchu ſuna-buhdianu, tas tuhlit pee wahrtēm ſtahweja, fazijs bargi pawehledams us lehnina dehlu: „Leen tur eelſchā un dſibwo tur it mee-rigi, nedaridams nekahdu trohſui, kamehr wezai mahtei buhſchu atneſis ſiau par ſawu atmahſhanu. Wina gauschi ſtuhrgal-wiga un nikna, un wina nemaj ne tihkabs, ja kahds ſweſchneeks rahdahs manas mahjus." Lehnina dehls aif bailehm drededams eelhda wezā ſuna-buhdianu un winam jaw palika ſchehi wina apnemſchanohs, tas wini bij eevedusi rāyās kīnās.

Tai tumſchā alā eegahjuſchi wina neko newareja ſaredſeht, jo beesa, beesa tumſiba bija wiſapkahrt; bet lehnina dehlan rahdijahs, it ta winſch aifveen dſitaki un dſitaki nolahptu alas dibenā. Ta labu laiku tahtak gahjis, winam likahs, it ta deena auſtu, bet tomehr tas gaſchums, kas winam azis ſpihdeja, nebij libdumajams nedſ ſaules, nedſ mehnies gaſchumam. Lehnina dehls gan baſili ſlatijahs us augſchu, bet no debeſs, jeb no ſaules winſch neko newareja eerandſift; tiſ ſpihdedama blaßma ween bija pahr winu, un tahdā gaſchumā preeſch wina azihm rahdijahs it jauna, bet pawifam ſweſcha paſaule. Saufa ſeme un uhdens, kohli un ſahle un puſkites, kustoni, putni un kulfaini, ar weenu wahedu ſaloht, wiſs, ko winſch eeraudſija, wiſs gan ſawadi iſſlatijahs. Bet par zitu neko winſch wairak nebrinijahs, nekā par to kluſbi, kas ſchē waldijs. Wiſs bij it klujs, it ta kapā; nekahda ſkana nebij dſirdama, ari gahjeju ſohli ne-atſlaneja. Schur tur putnis gan tupeja us ſara, iſſteepa ſallu un atwehra knahbi, bet tomehr auſis nedſredeja neka no putninnu balfihm. Sani gan bij atwehrufchi rihkles, it ta reedami, wehſchi gan paſehla galwas, it ta maurodam, bet nedſ no reefhanas nedſ no mauroſhanas ne ta it maſaka ſkana nebij dſirdama auſihm. Upes uhdens gan tezeja, bet nemaj neburbuledams, par ohli-neem ſchlä upes dibenā; wehſch gan lohzijsa kohku galohntes un ſarū, bet no wina puhſhanas jaun ſareem un paſareem it nekas nebij dſirdams, tapat muſchinas un kulfaini, nemaj neruhſdam laidahs pa gaſfu. Wezits nerunaja neweenu wahrdianu, wina jaunais beedris gan lahdreis prohweja iſteikt lahdus wahrdus, bet drihs nomanijs, ta wina baſſs palika beſ wiſas ſkanas.

Ta nu abi diwi, kas ſin zik ilgi, pa ſcho baideku pilnu ſelu klufam bij gahjuſchi un baſilia ſaſchauſda lehnina dehla firdi, wina mati ſtahwus paſehlahs ta ſari, wiſi kauli winam drebeja un trihzeja it ta no aufſtuma, — tad pehdigi — ak brihnumis leels — pirma ſkana trahpija wina aufis un wiſch atkal ſahka juſt, ta wehl dſibws efoht. Winam likahs, it ta leels bars ſirgu tuwaki atſreenoht zaure dſilu, mihſtu puri. Tad ari wezits atdarija ſawu muti un luhpas laifdams teiza: „Katlis jaw pawahrda, putra wahrahs, wina gaſda muhs mahjus."

Atkal abi diwi labu gabalu gahjuſchi, tad lehnina dehlan bij, it ta wiſch dſiredu ſahgu-dſirnawu ruhſchanu un it ta tur duzis ſahgu ſagreestu batkus galddos; bet wezits teiza: „Weza mahte jaw ſchahz fnaudamia pilī."

Drihsunā abi diwi no meſha iſnahkuſchi ahrā uſkahpa us kahdu maſu kahninu: no ſchejeenes lehnina dehls eeraudſija nezik tahtu ſawa jaunu ſamneeka mahjolli. — Bet tur bija tiſ daudi ehu, ta iſkatris laikam buhtu dohmajis, ta tur efoht kahda maſa pilsfehtina, waj kahds leels zeems, un ne weena paſcha ſilweka mahjus. Nad nu abi tur bij pahneah-kuſchi, wezits, rahdidsams us kahdu wezu tukſchu ſuna-buhdianu, tas tuhlit pee wahrtēm ſtahweja, fazijs bargi pawehledams us lehnina dehlu: „Leen tur eelſchā un dſibwo tur it mee-rigi, nedaridams nekahdu trohſui, kamehr wezai mahtei buhſchu atneſis ſiau par ſawu atmahſhanu. Wina gauschi ſtuhrgal-wiga un nikna, un wina nemaj ne tihkabs, ja kahds ſweſchneeks rahdahs manas mahjus." Lehnina dehls aif bailehm drededams eelhda wezā ſuna-buhdianu un winam jaw palika ſchehi wina apnemſchanohs, tas wini bij eevedusi rāyās kīnās.

Pehz kahda brihtina wezits atkal iſnahza no ehrbega ahrā un peegahjis pee ſuna-buhdianu, ſauza to lehnina dehlu un ſaruhdſis teiza us winu: „Nu eevehro labi mahjas likunus un fargees tohs pahrkahpt, jo zitadi tewim it ſlikti ees. Alauſees:

„Atbari auſ un oztinas,
„Uſſlehdſi mutes durtinas,
„Padar wiſ, to tew uſlits;
„Bet dohmaht war, tas tew patiks."

To fazijs, wezits eeveda lehnina dehlu ehrbegi. — Schi tas eeraudſija jaunu ſkaiſtu meituu ar bruhnahm azihm un tumſcheem mateem. Pee ſewis tas jaw ſahka dohmaht: ja wezischan wehl daſchu tahdu daitu meituu, tad es gan lab-praht ſchē gribetu palikt par eegahnti! Schi meitina jaw manim buhtu pa prahtam un lohti patihkama. — Ta ſtaſta meitina ne wahrdianu nerunadama, uſklahja galdu, eeneſa waſarinu un tad kauniga atkal gahja pee pawarda, nemaj, ta likahs, ne-uſſlatidama to ſweſch ſuſi. Ta atkal rohka nehmuſi ſawu adijumu, eefahka adiht. — Wezits weens pats peſehdahs pee galda un winam nemaj prahtā nenahza, nedſ ſuſi, nedſ meituu ari luht ſee galda. Tapat ari wezischa weza mahte nekur nebij redſama iſtabā. Nu wezits ſahka eht un chda, it ta wiſch zauru nedelu buhtu gauejjs; ihſā laikā tas tiſ daudi eerihja, zik zitadi gan deſigan buhtu bijs preeſch diwpaſmit ziteem ſtipreem ehdejeem. Sawu waſarinu pabeidſis, wezits teiza us meituu: „Nu nomasga katlu un grahpi it tihraſ, un chdat abi tohs kīnluſ; bet kaulus dohdat wezam ſunam." Lehnina dehls it behdigi iſſlatijahs, nad nu dohmaja, ta winam libds ar to ſkaiſtu meituu ja-ehd

buhſchoht tahds ehdeens, ko wiſch mahjās pee tehwa wehl buhdams, nebuhtu dewis ſaweeem furteem. Bet drihs atkal preezigs palika, nomaniſams, ka krimſli wehl bija garhdi fu-moſi un it labi ſmokeja. Chdoht wiſch weenadi uſluhkoja to meitini un wiſch kas ſin ko buhtu dewis, ja winam brihw buhtu bijis ar wiſu kahdus wahrdimus runaht. Bet kad lehnina dehls jaw taisijahs luhpas atwehrt un iſteikt kahdu wahrdimu, tad meitina it baiſigi wiſu uſſlatidama, ar azihm meta, lai nerunajoht. Mute un luhpas gan bij kluſas, bet azis jo wairak runaja, kamehr wiſch ſtipri pee-ehdahs; jo meitina tak bij iſwahrijuſi ſcho wirumu un wiſai nu waijadſeja buht par preeku, kad jauneklim wirums tik labi ſmokeja. —

Wezitis pa-ehdis mu metahs atpuhſdamees uſ muhriſi aifrahſnū. Kad puſis bij nobeidsis ſawn wakarini, tad wezitis ſazija uſ wiſu: „Klau, puſch, diwas deenas tew buhs brihw-deenas, lai tu dabutu atpuhſees no ta gara zela un waretu apſlatiht wiſu manu mahjās-buhſchanu. Bet pariht wakarā tew japeemeldahs pee manim, lai es tad tew waretu teilt, kahds darbs tew jaſrahda. Jo no ſawas ſoimes es praſu, ka iſkatriſ jaw agri no rihta pee darba, dauds agraki, viemis neka es pats zelohs. Ta meita tewim rahdihs, kur tew jagul par nafti.“ Lehnina dehls wehl gribuja wezifcham ko atbildeht, bet kas to dewa? Wezifcha azis ſwehroja un ar breeſmigu baliſi wiſch uſblahwa lehnina dehlu: „Lohpas, ja tu pahr-kahpſi manus mahjās-likumus, tad es tuhlit tew' nogalinaſchu. Tu' muti un eij guleht!“

Meitina luhgama wiſam ar azihm meta, lai tak nahkoht lihds, attaiſija duris walā un neweeni wahrdiu nerunadama, lehnina dehlam rahdija to kambari, kur wiſa gutama weeta buhſchoht. Jauneklam rahdijahs, it ka wiſch meitinas azis buhtu redſejis kahdas aſarinas un labprah ilgali buhtu uſ-ſawejecis, bet baitodamees no wezifcha duſmahm wiſch nedrihſteja uſlawetees.

Sawā kambari lehnina dehls metahs uſ gultu un ta ſahka pee ſewim dohmaht: Schi daila meita muhſham newar buht wezifcha meita, jo wezifcham ſwehra-ſirds, bet wiſai zilweka-ſirds. Laikam ſchi buhs ta nabaga meitina, kas manā weetā tika nodohta un kuras deht es tagad ſcho zelu eſmu uſnehmis. Kad tak manim iſdohtohs, wiſu nu mani iſglahbt.

Wehlu wiſch aifmiga un tak it nemeeri guleja aif baiſi-geem ſapueem. Jo ſapnōs wiſch redſeja daschdaschadas firnas un breeſmas, kas wiſam uſbrukſchoht, un weenadi atkal rahdijahs ſchi daila ſlaifta meitina, kas wiſu iſglahba no wiſahm ſchahm breeſmahm.

Mihtā agri atmiohſdamees no meega un pajeldamees no ſawas gultaſ, tas lehnina dehls ſawā ſirdi ſwehti apnehmahs ka wiſas leetās griboht uſtizetees meitinas kluſai wadiſchanai. Ta jaw ſen bij augſchā un ſehdeja lehki pee ſawu darba, wiſch tai nu polihdeja uhdeni nest no akas un malku ſa-klaldiht, uſluhra ugumi pawardā un peepalihdeja tai pee wiſeem ziteem mahjas darbeem. Peht puſdeenaſ wiſch nu iſgahja apraudſiht ſawn jaunu weetu, kur wiſam nu bij jadſiſwo; bet pahrleeku brihnijahs, ka wiſch nekur nedabujo eeraudſiht wezifcha wezo mähti, kas taha ſikna un ſtuhrgalwiga eſoht. Stali wiſch uſgahja weenu baltu ſirgu, kuhli weenu melnu gohwi ar baltgalwigo telu, zitās kuhliſ wiſam likahs, it ka tanis buhtu eekſchā dſohſis, piſles, wiſas un zitadi mahjas putni. —

Brohſatti un puſdeenaſ wiſch bij dabujis labu ehdeenu, tapat ari tai pirmā wakarā, un wiſch gan buhtu bijis meerā ar ſawu litteni, ja tik ween wiſam brihw buhtu bijis, kaut kahdu wahrdimu runaht ar to ſlaiftu meitini. Ohras deenias wakarā jauneklis nahza, ka bij pawehlets, pee wezifcha, lai dabutu dſirdeht wiſa pawehlets.

Wezais teiza: „Mihtā tew buhs it weegls darbs. Nem iſkapti rohſā un noptauj dahrsā tik dauds ſahles,zik tas baltas ſirgs no-ehdihs, un turi tibri to ſtali. Jo pehdiſa ſtundina tewim buhs klah, ja es, tewim nemaj negaidoht ſtali eenahzis, atradiſchu redeles tuſchias, jeb ſtali neſlauzitu. Tapehz ſargees!“

Lehnina dehls bij preezigs un dohmaht pee ſew: ſchis darbs gan weegls, un to drihs padarifchu, jebſchu pats gan lihds ſcho balt-deemu rohſā ne-ejmu nehmis nedſ arklu nedſ iſkapti, tak daudſkahrt eſmu redſejis, zik weegli ſemneeki ſtrahda ar tahdeem riſkeem, un ſpehka ari manim tak netruhzihs. —

Kad wiſch nu wakarā taisijahs guleht eet, tad ta meitina lehnitinam pee wiſa peegahjuſi, ar vakuſu balsi wiſam jaufaja: „Kahds darbs tew ir pawehlehts uſ rihtu no wezifcha?“ „Mihtā, lehnina dehls wiſai atbildeja, „manim buhs weegls darbs; man ſahle japlauj preefſch balta ſirga un jatihra ſtaliſ; tas ir wiſs.“ „Ak tawu leelu nelaimi,“ ta meitina noptuh-tahs, „ka tu nabadsinſch to padarifi? Baltais ſirgs, to tewim buhs ſinah, ir ſaimneeka weza mahte un ir gauſchi ehdeligs lohpas un diwdeſmits ſtipri ſtrahneeki til dauds nepaſpehi par deenu ſaplant, zik ſchim ſirgam waijaga, lai tas pilditu ſawn leelu wehderu. Cevehro tapehz manus wahedus, un dari ta, ka es tew mahzifchu. Ja tu nu rihtā ſirgam buhſ eebahſis redeles pahru klehpju ſahlu, tad ſagreſt ſtipri kluh-dſinu no lahektu riſkies, bet ta, ka tas ſirgs war eeraudſiht, ko tu dari. Kad ſirgs tuhlit tewim waizahs, tapehz tu ta dari, un tad tew tuhlit ja-atbild: Es tew ſafeeſchu muti zeeti ar ſcho kluhdsinu, ja tewim prahia nahtu wairak no-riht, neka es tew dohſchu.“ — Ta runaſu meitina atkal ſluſtinam aifgahja proh'm, un lehnina dehlam nebij tik dauds walas, ka tas buhtu warejis wiſai pateikt par wiſas labu padohmu.

Mihtā agri uſzehlees wiſch tuhlit gahja pee darba. Ne-apnizis wiſch dahrſā noptahwa to ſahli un ar preezigu ſirdi wiſch redſeja, ka ſchis darbs wiſam labi ſchlihrahſ un la drihs pee ſemes bij gahſis labu teeſu ſahlu, ta ta wiſch jaw wareja ſagrahbt kahdus ſreetnus klehpjus. Kad wiſch nu ſirgam bij eebahſis pirmo klehpri redeles un tuhlit peht tam ar obtru klehpri eenahza ſtali, ko wiſa azis tur eeraudſiht? Redeleſ ſawu klehpri ſahlehm nometis faktā, wiſch aifgahja upmali, nogreesa kahdas garas un ſtipras kahrlina riſkies un atpakaſ nonahzis ſtali ſahka ſagreſt kluhdsinu. Baltais ſirgs atpakaſ ſkatiſdamees, jautaja brihnidamees: „Dehlin' mihtais, ko geibi dariht ar ſchahm kluhdsinahm?“ „It neko,“ teiza lehnina dehls ſirgam preti, „tahs tik ſagreſchu ka es waretu ſafeet tawu leelu muti, ja tew patiklohs wairak ſahlu ceriht, neka man tihkabs tew doht.“

Graudit un seedi.

Jaunais gads.

Wezais gads beidsahs un jaunais tuhdal wina weetā stahjahs, un ja wezais pee laika ne-aisschmauktu, tad jaunais toteesjham padsihtu. Neschehligs, breesmigs ir schis dabaslikums, ka jaunee padzen wezohs; bet ko lai dara, dabas likumi ir nepahrgrrohsami un muhschigi, mums japaododahs scheem likumeem, mums tee ja-eewehro un teem japaflausa.

Mums 1876to gadu fahkoht, usfauz jaunais gads: „Paklaufat dabas likumeem un darat ko es daru! Wezo gadu, kas fawu gaitu beidsis, aisswadiju us muhschigo dusu, lai waretu nefawehts un netrauzehts fawu gaitu fahkt pilns zeribas un spehka.“

Ta jaunais gads uj mums runa un griboht negriboht mums us wina wahrdeem jalkaufahs un beidsis ar pahllezzinajamees, ka jaunam gadam taisniba ir fahkoht, ka wezam jabeidsahs, kad jaunam buhs fahktees, un ta ir ta ihsta jauna gada sveizinafchana, kas mums weeki jaleek.

Schi sveizinafchana lai muhs pawada jaunā gadā!

Aistahj wezu lausku pehdas,
Jauneem laiseem lihbi-stieidsahs;
Aisjden mahaus, pasuhd behdas,
Rahposchanai jabeidsahs.

Jabeidsahs, kas us preefschu negrib dohtees; jasuhd, kas pee mahneem turahs; ja-isput, kas brihwprahrigai zenschanai preti stahjahs: jo nesinafchanae naw spehka un nesppehzbai naw pastahvibas. Kur wezumam (un kas ir pehz dabas) trihlest finafchanas un spehka, tur tas atmetans, bet kur padohms, tur tas ja-iskohpj, jo muhscham jauna paleek finafchana un spehks. Wezeem eeradumeem, kas nederigi, un wezeem aissprendumeem, kas aplami, ir jabeidsahs; bet jauneem genteeneem, kas derigt un jauneem isgudrejumeem, kas svehtigi, ir japlaukt un jawairojahs.

Jauna gada sveizinafchana eewehrodami atmetismi wezus mahaus, nederigas eerafhas, peenirfisim wezas kildas un naidibas un jaunā gadā fahksim jaunu dshiyi; tikai wezu draudibū ne-atmetismi un kamehr „Peelikumi“ lajfeet, tamehr drangi paliksim.

Tahmneeks.

Ekur blehdis.

Kahdam Varihes kaufmanim pasuda naudas maks ar 10,000 frankeem (2,500 rublu muhsu naudā). Maka bija 10 banknotes (naudas papihri), katra banknote 1000 franku leela.

Kaufmanis isslidinaja to awises un apsohlja gohdigam atraejam 1000 franku pateizibas algas.

Diwi deenas pehz tam wehlu wakara, kad kaufmanis fawā kantohri pee rakstama galda fehdeja un naudu skaitija, te ee-nakf kahds weenkahrschu drehbēs gehrbees wihrs ar gohdigu weenteesigu gihni un jauta kaufmanim:

„Waj esat tas kungs?“

„Ja, tas es ejmu,“ kaufmanis atbild.

„Juhs esat pasaudejuschi naudas maku ar 10,000 franku?“

„Ja. Waj Juhs ko no tam sinat — —“

Wihrs nelahwa kaufmanim isruimah un iswilka no fabatas naudas maku un nodewa to kaufmanim, jautadams:

„Waj tas ir Juhsu maks?“

„Tas ir! kaufmanis preezigi issauza, un maku fanehmis un

naudas isskaitijis, pateikdamees jaka: „Nauda ir wifa. Es jums, gohda wihrs, no firds pateizohs, un sche jums ir tee apsohlitee 1000 franku banknote.“ Schis banknoti ja-nehmis luhds kaufmani, lai tas winam banknoti ismainoht, pee tam fazidams:

„Nenemfeet par laumu, zeenigs kungs, ka Jums to luhdsu, jo man nabaga wihrum buhdamam neveens netizetu, ka es to leelu naudas gabalu efmu gohdam dabujis, un buhtu wehl us polizeju jaftaiga, lihds fawu taisnibu peerahditu.“

„Jums taisniba,“ kaufmanis atbildjeja un pahrmija 1000 franku banknoti felta naudā. Wihrs naudu fanehmis un dandsreis pateizees aissgahja.

Kaufmanim oħra deenā bija makfachana pee bankas un wijsch makfaja ar atpakk dabutahm 10 banknotehim.

Tē israhdiyahs, ka banknotes bija wiftas. Goħdigais atraejis bija blehdis, kas is maka bija riltigahs banknotes isneħmis un wiftas eelizis. — Ekur blehdis!

Sawads schwahgeris.

Pehnajā gadā tika kahdā vijsfeħta aprakts weens bagats kungs. Wairak radi nofklumuschi winu paċadija.

Tē wini pamanja ka kahds wineem nepasibstams kungs ganschi nobehdajees gahja behrinekeem no pakalas. Atpakk uj mahju brauzoħt kahds kungs' winu waizaja: „Juhs gan laikam bijat labs draugs manam labam fchwahgerim?“

„Tas mi gan ne,“ prasitois winam atbildjeja, „bet wijsch bija, kauk mi gan attahħaki, mans fchwahgeris.“ — „Schwahgeris? Kà tā? Es jaw nekad no ta ne-ejmu neko dsirdejjis?“ „Nu, tā jaw winu gan war fault, jo tas nupat us pehdigo dusu aisswaditais bija manas pirmahs feewas oħrais wihrs.“

To gan war dohmaht kahdu sveħħadu għihni prasitajis pahrfħadu fawadu fchwahgeri djsidēdams rahdija.

Aptekki.

Wezmeita: Waj juhs esat tas aptekkers, kas zaur awi-seħmi taħdu pomadi peedahwa, zaur ko ġixxi un balti mati paleek atkal melni?

Aptekkers: Ja, zeenijama kundse.

Wezni: Bet kaphez tad juhs paſchi nesmehrejates ar taħdu briħnumu daridamu pomadi, jo juħfu mati ir-fneega baltumā?

Aptekker: Peedohdat, zeenijama kundse, mana pomade ir-tikai preefsch fewijsħku, iħpaſchi preefsch wezmeitu firmeem mateem deriga; taħda pomade naw wehl atrasta, kas wiħreħscha bahlohs matius spehji atkal melnoht.

Druzzin as.

Ta tu pats jewi grīb pañiħt, tad-żkatees fo ziti dara; bet ja tu grīb zitħus jaġnejt, tad-żkatees tawā pañha fidi.

Meerā buht, ir-labums,
Meerā israhđitees, ir-mahfja,
Meerā paſlit, ir-laine,
Meerā nomiex, ir-sheħlaštiba.

Fr. M. Berg.

Aħbilbedams redaktehs Ernst Plate.